

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА МЕЖДУВЕДОМСТВЕНИЯ СЪВЕТ
ПО ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ И СИГУРНОСТ НА
ДОСТАВКИТЕ КЪМ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

ПРЕЗ 2021 г.

Междуведомственият съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките (МСОИСД) е създаден с Постановление №120/25.06.2012 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 49 от 2012 г.).

Междуведомственият съвет е консултативен орган за разработване на принципите и за осъществяване на координацията при провеждането на държавната политика в областта на отбранителната индустрия, на експортния контрол на продукти, свързани с отбраната (ПСО), на отбранително-мобилизационната подготовка на страната и на международното отбранително-икономическо и научно-техническо сътрудничество във връзка с отбраната и сигурността на страната. Междуведомственият съвет осъществява контрол по изпълнението на Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба.

На основание чл. 8 ал. 2 от ПМС №120/2012 г. Междуведомственият съвет приема и внася в Министерския съвет годишен доклад за дейността на съвета през предходната година.

1. Дейност по експортния контрол на продукти, свързани с отбраната и на изделия и технологии с двойна употреба.

Законът за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (ЗЕКПСОИТДУ) оправомощава Междуведомствения съвет да администрира дейностите по издаване, отказване, изменение, спиране, възстановяване, прекратяване, отнемане и контрол на:

- **лиценз** за износ и внос на ПСО;
- **лиценз** за транспортиране на ПСО от територията на една трета държава за територията на друга трета държава без влизане на територията на Република България;
- **сертификат** за получател на ПСО;
- **удостоверение** за регистрация за трансфер на ПСО и
- **удостоверение** за регистрация за брокерска дейност с ПСО.

За извършване на външнотърговски дейности с ПСО, физическите и юридически лица, регистрирани по Търговския закон, е необходимо да

притежават издадени от Междуведомствения съвет лиценз, удостоверение за регистрация или сертификат за получател и издадено от Междуведомствената комисия за експортен контрол и неразпространение на оръжията за масово унищожение при министъра на икономиката и индустрията (Междуведомствената комисия) разрешение за извършване на всяка сделка.

Лиценз за износ и внос, за транспортиране, сертификат за получател и удостоверения за регистрация за трансфер и за брокерска дейност с ПСО се издават на лица, които отговарят на изискванията на критериите за надеждност и икономическа стабилност.

Първоначалният лиценз за износ и внос, за транспортиране и сертификат за получател се издават със срок на действие **1 (една)** година. След изтичането на този срок всеки следващ лиценз се издава за срок от **5 (пет)** години, а всеки следващ сертификат за получател се издава за срок от **3 (три)** години. Удостоверения за регистрация за трансфер и за брокерска дейност с ПСО, се издават за срок от **5 (пет)** години.

Правата по лиценза, сертификата за получател и удостоверението за регистрация не могат да се прехвърлят и преотстъпват, включително при преобразуване, с изключение на промяна на правната форма на лицензиария, сертифицирания или регистрирания търговец.

Секретариатът на Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките организира подготовката и провеждането на заседанията на МСОИСД. През 2021 г. са организирани и проведени 9 заседания, от които 3 неприсъствени. Секретариатът води отчетност за становищата и решенията на Междуведомствения съвет и организира и координира изпълнението на решенията.

В областта на експортния контрол на продукти, свързани с отбраната и на изделия и технологии с двойна употреба през 2021 г. се изпълняваха задачите произтичащи от Закона за експортния контрол на продукти, свързани с отбраната, и на изделия и технологии с двойна употреба (ЗЕКПСОИТДУ), като бяха разгледани на заседания на съвета заявленията на 153 фирми, за издаване на лицензи и удостоверения за регистрации за външнотърговски дейности с продукти, свързани с отбраната, както и за промяна на обстоятелствата настъпили след тяхното издаване.

През 2021 г. по силата на ЗЕКПСОИТДУ бяха издадени от Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките следните документи:

№	Вид документ	Мярка	Отчет
1	Едногодишен лиценз за износ и внос на ПСО	бр.	24
2	Петгодишен лиценз за износ и внос на ПСО	бр.	70
3	Петгодишен лиценз за транспортиране на ПСО от територията на една трета държава за територията на друга трета държава без влизане на територията на Република България	бр.	3
4	Удостоверение за регистрация за трансфер на ПСО	бр.	65
5	Удостоверение за регистрация за брокерска дейност с ПСО	бр.	39
6	Изменение на петгодишен лиценз за износ и внос на ПСО	бр.	10
7	Изменение на удостоверение за регистрация за трансфер на ПСО	бр.	11
8	Изменение на удостоверение за регистрация за брокерска дейност с ПСО	бр.	3
	Общо:	бр.	225

Междуведомственият съвет през 2021 г.:

- прие за сведение 29 уведомления за промяна на обстоятелствата, при които са издадени документи по реда на ЗЕКПСОИТДУ;

- отказа издаване на 1 лиценз за износ и внос на ПСО и на 1 удостоверение за регистрация за трансфер на ПСО;

- прекрати, по заявление на притежателите, 2 лиценза за износ и внос на ПСО, 1 удостоверение за регистрация за трансфер на ПСО и 1 удостоверение за регистрация за брокерска дейност с ПСО.

Междуведомственият съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките прие доклад за изпълнението на ЗЕКПСОИТДУ през 2020 г.

Докладът е одобрен от Министерския съвет с Решение № 396 от 28 април 2021 г. и е внесен за разглеждане в Народното събрание.

2. Дейност по отбранително - мобилизационната подготовка на страната.

През 2021 г. дейността на Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките по отбранително-мобилизационната подготовка на страната беше насочена в следните основни направления:

- планиране на граждански ресурси за отбрана и стартиране на планов цикъл за разработване на нов Държавен военновременен план (ДВВП);

- координация на използването и поддържането на военновременната система за управление на страната в частта ѝ за министерствата, ведомствата, областните и общинските администрации и дружествата с възложени военновременни задачи;

- методическо ръководство, координация и контрол на дейностите по отбранително-мобилизационна подготовка на страната.

Основните усилия през отчетния период бяха насочени към създаване на организация за разработване на нов Държавен военновременен план, в съответствие с нормативната уредба и резултатите от проведения Стратегически преглед на отбраната.

В изпълнение на нормативно възложените му задачи, Междуведомственият съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките на свои заседания през 2021 г. разгледа и прие следните документи:

- Указания за дейностите по отбранително-мобилизационна подготовка на страната през 2021 г. на основание чл. 2, ал. 3, т. 2 от ПМС № 120/2012 г.;

- Методически указания на Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките за планиране на граждански ресурси за отбраната и разработване на Държавен военновременен план;

- План за контрол на министерствата, областните управи, органите на местно самоуправление и търговските дружества по изпълнение на

задачите им по отбранително-мобилизационната подготовка на страната през 2021 г. на основание чл. 2, ал. 3, т. 2 от ПМС № 120/2012 г.;

- Актуализирана информация (към 31.12.2020 г.) за изпълнение на заявките за отсрочване на запасни и техника-запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация в съответствие с Наредбата;

- Доклад за актуалното състояние и проблемните въпроси в сферата на отбранително-мобилизационната подготовка на страната за 2020 г.;

- Доклад на министъра на отбраната за заявките за финансиране на дейностите по отбранително-мобилизационна подготовка за 2022 г. и отчети за 2020 г. на основание чл. 9 от Наредбата за дейностите по отбранително-мобилизационна подготовка и реда за тяхното осъществяване, във връзка с чл. 2, ал. 3, т. 9 от Постановление №120/2012 г. на Министерския съвет;

- Доклад относно проблемните въпроси, свързани със системата на военновременното управление на страната и изграждането на оптична свързаност към пунктовете за управление на държавните органи.

Съобразно ограниченията от епидемиологичната обстановка в страната се наложи преразглеждане на плана за контрол на министерствата, областните управи, органите на местно самоуправление и търговските дружества по изпълнение на задачите им по отбранително-мобилизационна подготовка на страната. Голяма част от предвидените проверки бяха отложени за 2022 г. През периода се проведе само една проверка на област Пловдив за готовността за работа във военно време.

Анализът на разгледаните от съвета документи и проведената на място проверка на област Пловдив показват наличието на сериозни пропуски и нерешени въпроси в дейността по отбранително-мобилизационна подготовка (ОМП) на страната:

- **От организационен характер:**

И през 2021 г. година системата за отбранително-мобилизационна подготовка на страната продължи да функционира в условия на пренебрегване на изискванията на нормативните актове, уреждащи статута, структурата и функциите на звената по ОМП в държавната администрация и в следствие на това все още има администрации, в които не са формирани звена по ОМП (включително такова звено липсва и в Администрацията на Министерски съвет).

Продължават да липсват формирани, съгласно нормативните актове, звена по ОМП в голяма част от министерствата и ведомствата. В областните и общинските администрации, звената по ОМП масово се състоят от един човек, който изпълнява, както дейностите по ОМП, така и дейности и задачи, възложени със Закона за защита при бедствия, които преди са изпълнявани от бившите областни дирекции „Гражданска защита” и бяха закрити с измененията в закона от м. ноември 2010 г. Също така в централните ведомства, служителите по ОМП много често съвместяват и други функции (защита на сигурността на информацията, осигуряване на пропускателния режим, граничен контрол и др.), което нарушава изпълнението на функциите по ОМП.

По същество системата за привеждане на страната в готовност за работа във военно време се осигурява кадрово изцяло от личен състав назначен на Допълнително щатно разписание. Още по-незадоволително е кадровото осигуряване за поддържане на военновременните пунктове за управление.

• По финансирането на дейностите по отбранително-мобилизационна подготовка на страната:

В хода на анализа проличаха и редица проблемни моменти, свързани със системно недофинансиране на регламентираните дейности и задачи по ОМП и особено на военновременната система за управление, за която след структурните административни промени в държавата през последните 15-20 години, финансовите средства за поддръжка и модернизация на същата, са били крайно недостатъчни, което води до ускорената амортизация на обектите и до невъзможността за тяхното използване по предназначение. Заявените финансови средства са минимално необходимите за поддръжка на системата и не осигуряват нейното възстановяване до пълната ѝ функционалност и по-нататъшна модернизация и развитие.

Въпреки минимално заявените средства реално се отпускат около една четвърт от тях.

Намаленото до минимум финансиране на дейностите по ОМП води и до други затруднения, касаещи:

- Липса на капиталови вложения по материалната база;

- Затруднена поддръжка на обекти от системата за военновременно управление, остаряло оборудване на обектите, не добре обучени специалисти;
- Отказ на редица стопански субекти за ангажиране с военновременни задачи;
- Трудности по поддържане на военновременни запаси.

Същевременно от наложената рестриктивна бюджетна политика през последните години, се наблюдава ограничаване на обема на заявяваните средства в сравнение с предходните години. На практика заявяваните финансови средства за следваща бюджетна година са на нивото на заявяваните за предходните години и не отчитат реалните потребности на заявяващите субекти, най-вече от инвестиционни разходи. Системата за бюджетиране на дейностите по отбранително-мобилизационната подготовка и военновременното планиране на граждански ресурси **следва** да обвързва изразходването на публичните финанси по политики и програми с очакван краен резултат изпълнение на възложените военновременни задачи. По този начин ще се постигне в по-голяма степен изпълнение на изискванията за устойчивост на гражданската готовност.

• Съвместимост с изискванията на НАТО към отбранително-мобилизационната подготовка и военновременното планиране:

Отбранително-мобилизационната подготовка на страната се осъществява в тясно съответствие с целите и задачите на съюзната и коалиционната сигурност и отбрана в НАТО и ЕС, включително с базовите изисквания за устойчивост на гражданската готовност в НАТО, приети от Комитета за гражданско планиране при извънредни ситуации (СЕРС).

За гарантиране на устойчивост при предоставянето на граждански ресурси седемте основни изисквания към устойчивостта на гражданската готовност са:

- да бъде осигурено непрекъснатост на управлението и предоставянето на критични държавни услуги;
- устойчивост на енергийните доставки;
- способност за ефективно справяне с неконтролирано движение на хора;
- устойчивост на осигуряването с храни и вода;
- способност да се справят с масови жертви;

- устойчивост на националните комуникационни системи;
- гъвкавост на гражданските транспортни системи.

Основните аргументи за приемането на тези изисквания са свързани с констатациите, че повечето публични ресурси и критични инфраструктури сега са притежавани и експлоатирани от частния сектор. За постигане на ефективност се предприемат рестрикции, водещи както до намаляване на разходите и по-голяма доходност, така и до намаляване на устойчивостта при осигуряването на отбранителните ресурси. Това се отразява и върху способностите на въоръжените сили и води до:

- зависимост на способностите на въоръжените сили от своевременното предоставяне на граждански ресурси и поставя в критично състояние гражданската готовност за отбрана на Алианса, защото тези ресурси са силно уязвими от външни и вътрешни въздействия;
- неустойчивостта и/или липсата на гражданска готовност е основен риск за способността на силите на НАТО за бързо развърщане и тяхната поддръжка във времето;
- нарушаването на непрекъснатостта на управлението и непрекъснатостта на доставката на основните стоки и услуги за цивилното население създава условия за осъществяването на информационни операции и политическо манипулиране от вероятния противник;
- гражданската готовност е преди всичко национална отговорност, но съюзната сигурност разчита на поддържането на стабилна гражданска готовност от всички страни членки.

Всички тези изисквания са пряко свързани с изискванията на НАТО към страната домакин (приемащата държава), с които ние сериозно изоставаме. Особено в осигуряването на стабилност и непрекъснатост на управлението и предоставянето на критични държавни услуги.

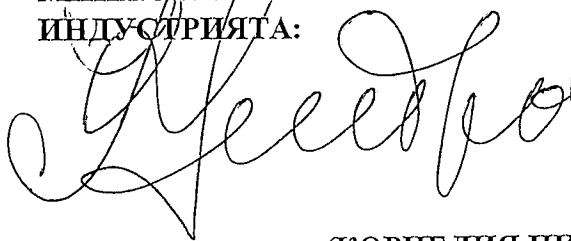
• По подготовка на кадрите:

Към момента не е разработен нормативен акт, който урежда подготовката на ръководителите на държавната, на местната администрация и на юридическите лица за изпълнение на задачите, свързани с отбраната, въпреки, че такъв е предвиден в чл. 47 на **Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България**. Особено тревожно е

подготовката на областните управители и кметове на общини, които са и ръководители на областните и общинските съвети за сигурност. Крайно наложително е Институтът по публична администрация /или ВА „Г.С.Раковски“/ да планира и организира краткосрочни курсове за ръководни служители в държавната администрация (главни секретари на министерства и агенции, областни управители, кметове на общини и главни секретари на областни и общински администрации) по тематика свързана с отбранително-мобилизационната подготовка.

ЗАМЕСТИНИК

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО
ИКОНОМИКАТА И ИНДУСТРИЯТА И
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА И
ИНДУСТРИЯТА:

(КОРНЕЛИЯ НИНОВА)

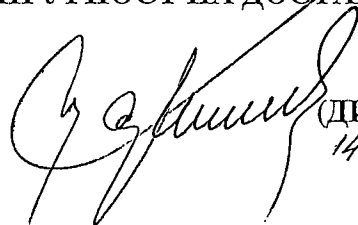
МИНИСТЪР НА ОТБРАНАТА:

(ДРАГОМИР ЗАКОВ)

СЪГЛАСУВАЛ:

СЪВЕТНИК КЪМ ПОЛИТИЧЕСКИЯ КАБИНЕТ
НА МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
И СЕКРЕТАР НА МЕЖДУВЕДОМСТВЕНИЯ СЪВЕТ
ПО ОТБРАНИТЕЛНА ИНДУСТРИЯ И СИГУРНОСТ НА ДОСТАВКИТЕ:

(ДИМИТЪР БУЧКОВ)

14.06.2022г

